

Д. Кејоскић

НАША ПОЉОПРИВРЕДА И ШУМАРСТВО

ГОДИНА V

ТИТОГРАД, 1959

БРОЈ 2

ЗАКЉУЧЦИ

Дебелој пленума Савезној одбора ССРНЈ

Пленум Социјалистичког савеза радног народа Југославије, одржан 5 и 6 маја 1959 године, на основу реферата и дискусије, констатује да се наша политика на селу показала правилном, да је допринела покретању широке друштвено-политичке и економске активности на селу и омогућила остварење значајних резултата у унапређењу наше пољопривредне производње и њеном социјалистичком преображају.

Усвајајући реферат „Проблеми социјалистичке политике на селу“, који је поднео друг Едвард Кардељ, и на основу дискусије, пленум ССРНЈ указује на перспективе и задатке за наредни период у социјалистичкој реконструкцији пољопривреде. Будући складан развој производних снага и успешан развој и учвршћење социјалистичких друштвених односа у нашој земљи уопште, зависи и од темпа развојка пољопривредне производње и успостављања нових економских односа на нашем селу.

Већ у 1956 години, на основу одлука које је у то време донео Извршни комитет ЦК СКЈ и Четврти пленум ССРНЈ, извршене су крупне промене у нашој економској политици. У остваривању те политике бржи развој и модернизација пољопривреде добили су посебан значај.

Пољопривредна производња остварена у прошле две године, која је изнад нивоа предратних и послератних просека, пораст продуктивности рада у пољопривреди, нарочито на крупним газдинствима и кооперацији, потврђују правилност нашег пута

и облика социјалистичког преображаја пољопривреде. Захваљујући томе постоје реалне могућности да се замачини задаци производње у пољопривреди, садржани у Петогодишњем плану, могу остварити пре рока, што ће одлучно утицати на побољшање платног биланса.

Поред повећаних улагања друштвених средстава, основне факторе наших успеха у пољопривреди претстављају економски систем и односи који се изграђују на пољопривредним добрима и у задружним организацијама. Они су снажно потстакли интересе и иницијативу сваког појединог радника и читавих колектива за увођење нових технолошких процеса и повећање производње. То се одразило и на снажење задруга и њихов све већи утицај на производњу.

Јасно постављена политика социјалистичке реконструкције пољопривреде, која је отворила нове перспективе развоја, омогућила је потребно јединство акције свих економских и политичких организација и снага.

Својом активношћу СКЈ, ССРНЈ и друге друштвено-политичке организације допринеле су да се на том општем задатку ангажују сви фактори који могу да утичу на друштвено-економска кретања у пољопривреди.

Место и улога државне управе у напорима за унапређење пољопривреде изграђени су у складу са основама нашег привредног система.

Посебно значајну улогу имале су пољопривредне коморе, задружни савези и друге пољопривредне организације и стручна удружења, као и пољопривредне стручне службе.

Економска заинтересованост радних колектива пољопривредних организација и сваког произвођача, одлучујуће је допринела да се пробуди интерес за примену савремених технолошких процеса. То је допринело да се у нашој пољопривреди стално шири и јача иницијатива за повећање продуктивности рада и јачање и проширење социјалистичких односа. Све то показује да модерна технологија може да осигура пуне резултате само у одређеним друштвено-економским односима. Тиме су створени повољни услови за широку примену најмодернијег технолошког процеса у пољопривредној производњи.

УБРЗАНИ РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ БИТНО ЋЕ УТИЦАТИ НА СКЛАДНИЈИ И БРЖИ РАЗВИТАК ПРИВРЕДЕ У ЦЕЛИНИ

Постигнути резултати у унапређењу пољопривреде, који омогућују сталан пораст дохотка на селу високи ниво запошљавања сеоског становништва ван пољопривреде и повећано учешће прихода са села из непољопривредних делатности, пораст и измена структуре потрошње, политика цена пољопривредних производа која стимулира производњу, као и све оне мере које се

спроводе на подручју система — допринели су да већина сељаштва постане активан фактор у друштвеном животу земље и снажан ослонац нашег политичког система.

Од одлучујућег значаја за такав позитиван развој на селу јесте чињеница да су наша социјалистичка држава, СКЈ и ССРНЈ били одлучни и доследни у развијању таквих форми економских односа и акција у пољопривреди, који су почивали на добровољности и економском интересу радног сељака.

Циљ наше политике и даље остаје: реконструкција пољопривреде у правцу стварања крупних социјалистичких производних јединица, способних да на бази савремене технике и научних достигнућа организују друштвени процес рада уз постепено доградњавање земље. Досадашњи резултати које смо постигли на том путу показују да је то за нас најбољи и једино могући пут социјалистичке реконструкције пољопривреде који осигурава брзи пораст производње, стварање потребних фондова хране, јефтинијих сировина за нашу индустрију и довољно производа за битно појачање положаја наше земље у спољнотрговинској размени. Тиме се истовремено омогућује битно побољшање животних услова радних људи у граду, као и најбрже ослобађање већине нашег сеоског становништва од заосталости.

Убрзани развој пољопривреде на тој основи, битно ће утицати на складнији брзи развитак привреде у целини, доприносиће отклањању постојеће диспропорције и јачајући опште економске могућности наше земље.

Друштвено-економски интереси развитка Југославије траже да се и убудуће осигура висока годишња стопа пораста пољопривредне производње на бази повећаних улагања, коришћења резерви, као и заинтересованост произвођача за примену модерног технолошког процеса у што ширим размерама.

Модернизација пољопривреде може се успешно развијати уколико је стално потстиче и прати развитак свих оних грана индустрије, које обезбеђују њено снабдевање и прераду њених производа. Тако ће се пољопривреда све више укључити у систем друштвене поделе рада што ће стварати услове за њен још бржи развој. Досад постигнути степен општег развоја привреде омогућује такав смер и вишу стопу пораста пољопривредне производње.

МОДЕРНА ПОЉОПРИВРЕДНА ПРОИЗВОДЊА МОЖЕ СЕ РАЗВИТИ САМО У ОБЛИЦИМА СОЦИЈАЛИСТИЧКИ ОРГАНИЗОВАНЕ КРУПНЕ ПРОИЗВОДЊЕ НА БАЗИ САВРЕМЕНИХ СРЕДСТАВА ЗА РАД

Повећана пољопривредна производња тражи даљи развој саобраћаја и модернизацију промета, као и предузимање одговарајућих мера од стране свих привредних организација у проширивању тржишта и успешној реализацији производа. Због

тога се и пољопривредне организације морају непосредније ангажовати у развијању свих оних делатности које ће допринесити још успешнијем развоју пољопривреде.

Модерна пољопривредна производња може се развити само у облицима социјалистички организоване крупне производње на бази савремених средстава за производњу. Напредак у повећању пољопривредне производње оствариваће се утолско брже, уколико наше социјалистичке организације обезбеде на економским основама, проширену примену нових и модерних технолошких процеса, савлађујући препреке које на томе путу претставља ситно индивидуално газдинство.

За остварење постављених циљева социјалистичке реконструкције и модернизације пољопривреде неопходно је обезбедити:

— даљи брз развој пољопривредних добара, сељачких радних задруга и задружних економија, проширење њихових површина, њихово оспособљавање и опремање за производњу високих приноса и стално повећање продуктивности рада и дохотка, тако да у процесу развитка постижу ниво продуктивности у индустрији;

— даље економско и организационо јачање и техничко опремање и оспособљавање задруга, да би што успешније развијале производњу сарадњу са индивидуалним сељацима на бази високих приноса повећане продуктивности рада и већег дохотка. То ће омогућити даље економско јачање задруга и побољшање животних услова радних сељака. Притом, значајан елеменат претстављаће стимулирање и оних облика задружне сарадње који ће, на основи задружних и других локалних фондова, мобилности резерве на индивидуалним сељачким газдинствима.

Снажнији утицај социјалистичких произвођачких организација на тржишту, уз ниже трошкове производње, неизбежно ће учврстити и даље потстицати оријентацију индивидуалних сељачких газдинстава ка модерној производњи, упућујући их на све ширу сарадњу са задругама и добрима. Кооперацију треба развијати као саставни део наших напора за већу производњу, веће приносе и већу продуктивност рада. Тако схваћена кооперација може да постане онај нужни прелазни облик социјалистичког преображаја пољопривреде.

КООПЕРАЦИЈА ЈЕ ЈЕДАН ОД ОСНОВНИХ ФАКТОРА У НАШИМ НАПОРИМА ЗА СОЦИЈАЛИСТИЧКУ РЕКОНСТРУКЦИЈУ СЕЛА

Социјалистичком кооперацијом у пољопривредној производњи ваља сматрати сваки облик производне сарадње привредних организација (пољопривредних добара, сељачких радних задруга, општинских, земљорадничких задруга и њихових економија, привредних организација у индустрији и промету) са индивидуалним

сељачким газдинствима, који доноси и развија елементе подруштвљавања процеса производње. Кооперација је један од основних фактора у нашим напорима за социјалистичку реконструкцију села. Она мора бити заснована на обостраном интересу сељака и на интересу задруга, односно других привредних организација. Такав пут у развоју пољопривреде јачаће интерес радног сељака за повећање производње и продуктивности рада; на тој основи ће се стварати услови за стално побољшање његовог животног стандарда. Доследна примена принципа добровољности и признавање режте све више ће доприносити активном укључивању радног сељака у процес социјалистичког преображаја пољопривреде.

Уједињавање и груписање већих површина пољопривредног земљишта, што је услов за ефикасну примену модерне технике и савремену организацију рада и производње, решаваће се кооперацијом и проширивањем површина социјалистичких пољопривредних организација куповином, дугорочнијим закупом земље и привођењем обради необрађених површина, освајањем нових површина мелиорацијама, култивисањем површина ливада и пашњака, крчењем шикара и слично.

Да би пољопривредна добра, радне задруге и економије и њихова кооперација са индивидуалним сељаком, постали одлучујући фактори у пољопривредној производњи и на тржишту, потребно је да даље унапређују организацију рада и производње, да брже прелазе на специјализацију, да повећавају продуктивност рада и да се боре за стално снижавање трошкова производње. Инвестиционом политиком и другим економским мерама треба обезбедити такав развој социјалистичких газдинства, како би она што успешније користила све потенцијалне резерве за повећање производње.

Награђивање на основу учинка у производњи односно по јединици производа, показало се на социјалистичким газдинствима као најстимулативнији систем. Због тога је потребно да се у свим пољопривредним организацијама и задругама доходак радника остварује већим делом на бази постигнутих приноса, као и на основи укупног пословања организација. Таква расподела и награђивање још снажније ће потстицати индивидуалну иницијативу и економски интерес произвођача.

Опште земљорадничке задруге потребно је и даље развијати као најмасовније организације социјалистичког преображаја пољопривреде у нашем ситносопственичком селу. Зато је потребно стварање што снажније материјалне базе задруга.

Развитак задружних економија допринеће даљој афирмацији задруга као организатора модерније пољопривредне производње и све широј сарадњи задруга са индивидуалним произвођачима.

Систем управљања у задругама потребно је стално прилагођавати економским односима који се развијају у њима и њи-

зовој сарадњи са сељацима. Развијању задружних савета као органа самоуправљања у задрузи и још ширем учешћу радних колектива у управљању задругама и задружним погонима, потребно је поклонити нарочиту пажњу.

ЈЕДАН ОД ОСНОВНИХ ЗАДАТАКА У РАЗВОЈУ ПОЉОПРИ- ВРЕДЕ ЈЕСТЕ СНИЖЕЊЕ ТРОШКОВА

Потребно је даље постицати развијање заједничких пословних удружења задруга, пољопривредних добара и привредних организација заинтересованих у области пољопривреде. Ова удружења, односно пословни савези развијаће се као самостална удружења производних организација које су их основале. Улагање друштвених средстава мора бити усмерено првенствено тамо где ће дати најповољније економске резултате и убрзати развој крупне производње. При томе је потребно осигурати такав распоред друштвених средстава на централне и локалне фондове и њихово узајамно повезивање, како би се обезбедио што успешнији развој производних снага.

Један од основних задатак у развоју пољопривреде јесте снижење трошкова производње по јединици производа. Примена модерних средстава, стално усавршавање расподеле дохотка пољопривредних организација и система награђивања, обезбеђују неопходне услове за остваривање високе продуктивности рада и масовне производње. Све наше економске мере — политика цена — кредитна и инвестициона политика, регресна политика, итд., — треба да делују на пољопривредне организације у правцу што рентабилнијег пословања и нижих трошкова производње по јединици производа.

Регулативне мере државе треба што складније да делују на даљи развитак производње и односа у области пољопривреде. Те мере треба да служе за регулисање унутрашњих односа и кретања социјалистичких привредних фактора, као и за укидање или приватно-сопственичке спекулације на рачун друштвених интереса.

Међу мерама које треба да допринесу усмеравању економских и друштвених кретања на селу треба првенствено истаћи следеће:

— регулисање услова коришћења пољопривредног земљишта, да би се обезбедила што рационалнија обрада;

— искоришћавање хидромелиорационих система на економским принципима; уложена друштвена средства треба да буду што ефикасније искоришћена, обезбеђујући, материјални интерес корисника;

— унети у порески систем одговарајуће измене, како би још више одговарао развоју нових економских односа на селу;

— предузети даље мере да кредитни систем потстиче модерну пољопривредну производњу и шире укључивање индивидуалних произвођача у друштвено-организовани процес рада.

Социјалистички преображај села и подизање пољопривреде, траже сталну помоћ комуна, срезова, република и федерације.

Комуне и срезови најуспешније ће остваривати задатке у пољопривреди у првом реду оспособљавањем задруга и других пољопривредних организација, да би оне ефикасније развијале производне снаге. Народни одбори, посебно већа произвођача, савети као и управни органи треба да доприносе усклађивању програма и акција свих привредних организација како би се преко њих остварила политика народних одбора.

Успешан социјалистички преображај села не зависи само од дејства економских фактора и усмеравајућих државних мера. Важну улогу у томе имају политичке и друштвене организације. Облици њиховог деловања на селу су многоструки обзиром да је наш друштвено-економски систем створио широке могућности на селу за иницијативу радног човека на бази његовог сопственог економског и друштвеног интереса.

ГЛАВНИ ЗАДАТАК ССРНЈ ЈЕ ДА ЈОШ СНАЖНИЈЕ ПОСТИЧЕ УЧЕШЋЕ РАДНОГ СЕЉАШТВА У СОЦИЈАЛИСТИЧКОМ ПРЕОБРАЖАЈУ СЕЛА

Наша политика социјалистичког преображаја пољопривреде заснива се на економској перспективи самих произвођача. Свака кампања и мере које не би узимале у обзир објективне услове, друштвену свест и економски интерес сељака, нужно би изазвале осећај несигурности и отпор радног сељаштва. То би негативно утицало на наше напоре за унапређење пољопривреде. У нашим друштвеним односима радни сељак постао је равноправан друштвени фактор. Због тога сваки облик политичког притиска у спровођењу наше политике на селу кочио би и иницијативу и активност маса без чега се пољопривреда не може извести на пут модерне, социјалистички организоване производње.

Главни задатак ССРНЈ јесте да још снажније потстиче учешће радног сељаштва у социјалистичком преображају села. Поддржавајући све облике социјалистичке кооперације, потребно је помагати првенствено задружне и друге привредне организације које постају организатори производње и носиоци модерних технолошких процеса у пољопривреди. Потребно је још више јачати учешће и иницијативу комуна у спровођењу наше економске политике на селу. Сложени задаци изградње социјализма на селу траже да организације ССРНЈ у што већој мери ускладе и повежу активност свих друштвених организација које делују на селу, како би и оне са своје стране што више допринеле остварењу непосредних задатака и циљева у развоју пољопривреде.

Синдикалне организације у колективима пољопривредних добора и задруга треба да постану још снажнији фактор у борби за социјалистичке односе на селу, борећи се против негативних тенденција које нудно проистичу из још недовољно развијених производних снага.

Потребно је у разним облицима још шире укључивати омладину у социјалистички преображај села. Појачано учешће омладине у животу комуне, у задрузи, као и у целокупном друштвеном животу, допринеће проширењу њеног удела у остваривању општих задатака социјалистичке политике на селу.

Појачана привредна активност и развитак друштвених облика производње, који све више мењају начин привређивања на селу, стварају могућност за шири утицај жена у друштвеном животу села. Зато је потребно стално јачати њихово учешће у раду задруга и ангажовати их у разним облицима друштвене производње. На основу повећаних средстава сеоских комуна и личних доходака сељака, биће све више могућности за стварање установа и сервиса који ће олакшавати живот породице пољопривредних произвођача.

Комуна и срезови морају посветити још већу бригу изграђивања квалификованих кадрова за пољопривреду. У томе посебан значај добијају разни облици ваншколског образовања, који се морају са модернизацијом производње све више изграђивати и широко разгранати у сталан систем образовања. Потребно је више него досад ангажовати и средства привредних организација и задруга да би постојећи систем образовања одраслих, посебно сеоске омладине, могао следити стално растуће потребе привредног образовања пољопривредних произвођача.

Културно-просветна акција на селу треба све више да буде усмерена и на економско и техничко васпитање које ће доприносити да наше радно сељаштво што боље сагледа сопствени положај и активно учествује у социјалистичком преображају села. Модернизација пољопривреде и развијање нових односа, стварају услове за бржи развитак савременијих облика друштвеног живота на селу, у чему је потребно шире ангажовање комуне и осталих друштвених фактора.

Нарочиту пажњу треба посветити развијању и коришћењу политичке, популарно-стручне и популарно-научне литературе, штампе, радија, филма и осталих савремених средстава образовања.

Јачање демократских односа и самоуправљања у задрузи и на селу уопште, усклађивање привредне активности задруга и других привредних организација са политиком комуна и друштвене заједнице и са интересима радних колектива, радног сељаштва, — стада у основне задатке наших политичких организација на селу. Тиме ће оне најуспешније доприносити социјалистичком преображају села.